

DIREKTĪVAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/66/EK

(2009. gada 13. jūlijs)

par lauksaimniecības vai mežsaimniecības riteņtraktoru stūres iekārtu

(kodificēta versija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Padomes Direktīva 75/321/EEK (1975. gada 20. maijs) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru stūres iekārtu ⁽³⁾ ir vairākkārt būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un praktisku iemeslu labad būtu lietderīgi veikt minētās direktīvas kodifikāciju.

(2) Direktīva 75/321/EEK ir viena no atsevišķām direktīvām par EK tipa apstiprināšanas procedūru, kas paredzēta Padomes Direktīvā 74/150/EEK (1974. gada 4. marts) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru tipa apstiprinājumu, ko atcēla ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/37/EK (2003. gada 26. maijs), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām ⁽⁵⁾, un kas nosaka tehniskos priekšrakstus attiecībā uz lauksaimniecības vai mežsaimniecības riteņtraktoru stūres iekārtas projektēšanu un izgatavošanu. Šie tehniskie priekšraksti attiecas

uz dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu, lai nodrošinātu EK tipa apstiprinājuma procedūru, kas noteikta Direktīvā 2003/37/EK un jāpiemēro katram traktoru tipam. Tātad Direktīvas 2003/37/EK noteikumus, kas attiecas uz lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktoriem, to piekabēm un maināmām velkamām mašīnām kopā ar to sistēmām, detaļām un atsevišķām tehniskām vienībām, piemēro šai direktīvai.

(3) Šī direktīva nedrīkstētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos un tās piemērošanai, kā izklāstīts II pielikuma B daļā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. "Lauksaimniecības vai mežsaimniecības traktors" ir jebkurš mehāniskais transportlīdzeklis, kuram ir riteņi vai kāpurķēdes un vismaz divas asis, kura galvenā funkcija ir vilces spēka radīšana un kurš ir īpaši konstruēts, lai vilktu, stumtu, pārvietotu vai darbinātu noteiktus lauksaimniecības vai mežsaimniecības darbarīkus, mehānismus vai piekabes. Tas var būt aprīkots kravu un pasažieru pārvadāšanai.

2. Šī direktīva attiecas tikai uz tiem 1. punktā definētajiem traktoriem, kuri aprīkoti ar pneimatiskajām riepiem un kuru maksimālais paredzētais ātrums ir starp 6 un 40 km/h.

2. pants

1. Dalībvalstis nedrīkst atteikt piešķirt EK tipa apstiprinājumu, Direktīvas 2003/37/EK 2. panta u) punktā minētā dokumenta izsniegšanu, kā arī atteikt piešķirt traktora tipa valsts tipa apstiprinājumu, atsaucoties uz stūres iekārtu, ja tā atbilst I pielikumā noteiktajām prasībām.

2. Dalībvalstis nedrīkst izsniegt Direktīvas 2003/37/EK 2. panta u) punktā minēto dokumentu traktora tipam, ja tas neatbilst šīs direktīvas noteikumiem.

⁽¹⁾ OV C 161, 13.7.2007., 38. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2007. gada 19. jūnija Atzinums (OV C 146 E, 12.6.2008., 73. lpp.) un Padomes 2009. gada 22. jūnija Lēmums.

⁽³⁾ OV L 147, 9.6.1975., 24. lpp.

⁽⁴⁾ Sk. II pielikuma A daļu.

⁽⁵⁾ OV L 171, 9.7.2003., 1. lpp.

Dalībvalstis var atteikt piešķirt valsts tipa apstiprinājumu traktora tipam, ja tas neatbilst šīs direktīvas noteikumiem.

3. pants

Dalībvalstis nedrīkst atteikt traktoru reģistrāciju vai aizliegt to pārdošanu, pirmo nodošanu ekspluatācijā vai lietošanu tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar stūres iekārtu, ja tā atbilst I pielikumā noteiktajām prasībām.

4. pants

Grozījumus, kas vajadzīgi, lai I pielikuma prasības pielāgotu tehnikas attīstībai, pieņem saskaņā ar Direktīvas 2003/37/EK 20. panta 3. punktā minēto procedūru.

5. pants

Dalībvalstis dara zināmus Komisijai valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņēmušas jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

6. pants

Direktīvu 75/321/EEK, kurā grozījumi izdarīti ar II pielikuma A daļā minētajām direktīvām, ar šo atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem II pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un to piemērošanai.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu III pielikumā.

7. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2010. gada 1. janvāra.

8. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 2009. gada 13. jūlijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
H.-G. PÖTTERING

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
E. ERLANDSSON

I PIELIKUMS

1. DEFINĪCIJAS

1.1. **Stūres iekārta**

“Stūres iekārta” ir visa iekārta, kuras funkcija ir mainīt traktora braukšanas virzienu.

Var uzskatīt, ka stūres iekārtu veido:

- stūres vadības ierīce,
- stūres mehānisms,
- vadāmie riteņi,
- īpaša iekārta, kas dod papildu vai neatkarīgu enerģiju, ja tāda iekārta ir.

1.1.1. *Stūres vadības ierīce*

“Stūres vadības ierīce” ir tā daļa, ko tieši darbina vadītājs, lai stūrētu traktoru.

1.1.2. *Stūres mehānisms*

“Stūres mehānisms” ir visas detaļas, kas atrodas starp stūres vadības ierīci un vadāmajiem riteņiem, izņemot speciālo aprīkojumu, kas definēts 1.1.4. punktā. Stūres mehānisms var būt mehānisks, hidraulisks, pneimatisk, elektrisk vai jaukta tipa.

1.1.3. *Vadāmie riteņi*

“Vadāmie riteņi” ir:

- riteņi, kuru virzienu attiecībā pret traktoru var tieši vai netieši mainīt, lai mainītu traktora braukšanas virzienu,
- posmainajiem traktoriem visi riteņi,
- vienas ass riteņi, kas var griezties ar dažādu ātrumu, lai mainītu traktora braukšanas virzienu.

Pašregulējoši rulli/riteņi nav vadāmie riteņi.

1.1.4. *Īpašā iekārta*

“Īpašā iekārta” ir tā stūres iekārtas daļa, kas dod papildu vai neatkarīgo enerģiju. Papildu vai neatkarīgo enerģiju var dot jebkura mehāniska, hidrauliska, pneimatiska, elektriska vai jaukta sistēma, piemēram, eļļas sūkņi, gaisa sūkņi vai akumulators u. c.

1.2. **Dažādu tipu stūres iekārtas**

1.2.1. Atkarībā no vadāmo riteņu virzīšanai vajadzīgā enerģijas avota izšķir šādu tipu stūres iekārtas:

1.2.1.1. *mehāniskās stūres iekārtas*, kurās stūrēšanai vajadzīgo enerģiju nodrošina tikai vadītāja muskuļi;1.2.1.2. *stūres iekārtas ar stūres palīgiekārtu*, kurās stūrēšanai vajadzīgo enerģiju nodrošina vadītāja muskuļi un īpašā iekārta, kas minēta 1.1.4. punktā.

Stūres iekārtas, kurās normālos apstākļos enerģiju stūrēšanai dod tikai īpašā iekārta, kas definēta 1.1.4. punktā, bet kuras bojājuma gadījumā stūrēšanai var izmantot vadītāja muskuļu enerģiju, uzskata par “stūres iekārtām ar stūres palīgiekārtu”;

1.2.1.3. *Stūres iekārtas ar pastiprinātāju*, kurās enerģiju stūrēšanai dod tikai īpašā iekārta, kas minēta 1.1.4. punktā.1.3. **Stūres spēka moments**

“Stūres spēka moments” ir spēks, kādu vadītājs pieliek stūres vadības ierīcei, lai stūrētu traktoru.

2. UZBŪVES, MONTĀŽAS UN PĀRBAUDES PRASĪBAS

2.1. Vispārīgas prasības

- 2.1.1. Stūres iekārtai jānodrošina traktora viegla un droša vadīšana un jāatbilst prasībām, kas sīki izklāstītas 2.2. punktā.

2.2. Sīki izstrādātas prasības

2.2.1. Stūres vadības ierīce

- 2.2.1.1. Stūres vadības ierīcei jābūt viegli lietojamai un satveramai. Tai jābūt projektētai tā, lai riteņus var novirzīt pakāpeniski. Stūres vadības ierīces kustības virzienam jāatbilst vēlamajai traktora braukšanas virziena maiņai.

- 2.2.1.2. Stūres spēka moments, kas vajadzīgs, lai traktors, kas brauc taisni, apgrieztos ar 12 metru pagrieziena rādiusu, nedrīkst pārsniegt 25 daN. Ja ir stūres palīgiekārta, kas nav saistīta ar pārējām iekārtām, papildu enerģijas apgādes pārtraukuma gadījumā vajadzīgais stūres spēka moments nedrīkst pārsniegt 60 daN.

- 2.2.1.3. Lai pārbaudītu atbilstību 2.2.1.2. punktā noteiktajai prasībai, traktors, kas ar ātrumu 10 kilometri stundā brauc taisni pa sausu, līdzenu ceļu, ar kura virsmu riepām ir laba saķere, izdara spirālveida kustību. Stūres vadības ierīcei pielikto spēka momentu reģistrē, līdz tā sasniedz stāvokli, kas atbilst traktora ievirzei 12 metru rādiusa pagriezienā. Manevra ilgums (laiks no stūres vadības ierīces darbināšanas sākuma līdz brīdim, kad tā sasniedz stāvokli, kurā izdara mērījumus) nedrīkst pārsniegt piecas sekundes normālos nosacījumos un astoņas sekundes, ja īpašā iekārta ir bojāta. Viens manevrs jāizdara pa kreisi un viens pa labi.

Testa vajadzībām traktors jāpiekrauj līdz tehniski pieļaujamam maksimālajam sveram; spiedienam riepās un svara sadalījumam pa asīm jāatbilst izgatavotāja norādījumiem.

2.2.2. Stūres mehānisms

- 2.2.2.1. Stūres iekārtai var nebūt elektriska vai pilnīgi pneimatiska stūres mehānisma.

- 2.2.2.2. Stūres mehānismam jābūt projektētam tā, lai tas atbilst visām ekspluatācijas prasībām. Apkopes un pārbaudes nolūkā tam jābūt viegli pieejamam.

- 2.2.2.3. Ja stūres mehānisms nav pilnīgi hidraulisks, traktoram jābūt vadāmam pat hidraulisko vai pneimatisko detaļu bojājuma gadījumā.

- 2.2.2.4. Tikai hidrauliski darbināmam stūres mehānismam un īpašajai iekārtai, kas definēta 1.1.4. punktā, jāatbilst šādām prasībām:

- 2.2.2.4.1. vienai vai vairākām spiediena ierobežošanas ierīcēm jāaizsargā visa ķēde vai tās daļa pret pārāk augstu spiedienu;

- 2.2.2.4.2. spiediena ierobežošanas ierīcēm jābūt noregulētām tā, lai nepārsniegtu spiedienu T, kas ir vienāds ar izgatavotāja noteikto maksimālo darba spiedienu;

- 2.2.2.4.3. cauruļvadu sistēmu raksturlielumiem un izmēriem jābūt tādiem, lai caurules iztur četrkāršu spiedienu T, kādu pieļauj spiediena ierobežošanas ierīces, un tām jābūt aizsargātām attiecīgās vietās un novietotām tā, lai līdz minimumam samazinātu tādu bojājumu risku, kas rodas no trieciena, un lai berzes radītu bojājumu risku varētu uzskatīt par nenozīmīgu.

2.2.3. Vadāmie riteņi

- 2.2.3.1. Visi riteņi var būt vadāmie riteņi.

2.2.4. Īpašā iekārta

- 2.2.4.1. Īpašā iekārta, kas definēta 1.1.4. punktā un ko lieto 1.2.1.2. un 1.2.1.3. punktā definēto tipu stūres iekārtās, ir pieņemama ar šādiem nosacījumiem:

2.2.4.1.1. Ja traktors ir aprīkots ar stūres palīgiekārtu, kas definēta 1.2.1.2. punktā, tam jābūt vadāmam pat tad, ja īpašā iekārta ir bojāta, kā noteikts 2.2.1.2. punktā. Ja stūres palīgiekārtai nav sava enerģijas avota, tā jāaprīko ar enerģijas rezervuāru. Šo enerģijas rezervuāru var aizstāt ar patstāvīgu ierīci, kas stūres iekārtu ar enerģiju apgādā prioritāri attiecībā pret pārējām sistēmām, kuras ir pievienotas pie kopīgā enerģijas avota. Neskarot Padomes Direktīvas 76/432/EEK (1976. gada 6. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības riteņtraktoru bremžu iekārtām ⁽¹⁾ noteikumus, kas skar bremzēšanu, ja starp hidraulisko stūres iekārtu un hidraulisko bremžu iekārtu pastāv hidraulisks savienojums un ja abām iekārtām ir vienots enerģijas avots, stūres iekārtas iedarbināšanai vajadzīgais spēks nedrīkst pārsniegt 40 daN, ja kāda no šīm sistēmām nedarbojas. Ja enerģijas avots ir saspiests gaiss, gaisa cilindrs jāaizsargā ar vienvirziena vārstu.

Ja normālos nosacījumos stūres iekārtu ar enerģiju apgādā tikai 1.1.4. punktā minētā īpašā iekārta, stūres palīgiekārtai jābūt aprīkotai ar ierīci, kas īpašās iekārtas bojājuma gadījumā dod gaismas vai skaņas brīdinājuma signālu, ja stūres spēka moments pārsniedz 25 daN.

2.2.4.1.2. Ja traktors ir aprīkots ar stūres iekārtu ar pastiprinātāju, kas definēta 1.2.1.3. punktā, un ja šī iekārta ir apgādāta tikai ar hidraulisko stūres pār vadu, īpašās iekārtas vai motora kļūmes gadījumā jānodrošina iespēja veikt divus 2.2.1.3. punktā minētos manevrus ar īpašās papildiekārtas palīdzību. Īpašā papildierīce var būt saspiesta gaisa vai gāzes cilindrs. Eļļas sūkni vai kompresoru var izmantot par īpašo papildierīci, ja minēto ierīci darbina traktora riteņu griešanās un ja tā nevar atvienoties no riteņiem. Īpašās iekārtas bojājuma gadījumā jādarbojas gaismas vai skaņas brīdinājuma signālam.

2.2.4.1.2.1. Ja īpašā iekārta ir pneimatiska, tai jābūt aprīkotai ar saspiesta gaisa cilindru, ko aizsargā vienvirziena vārsts. Saspiestā gaisa cilindra tilpums jāaprēķina tā, lai var izdarīt vismaz septiņus pilnus pagriezienus (no atdures līdz atdurei), pirms spiediens cilindrā pazeminās līdz pusei no tā darba spiediena; tests jāizdara, vadāmajiem riteņiem nesaskaroties ar zemi.

⁽¹⁾ OV L 122, 8.5.1976., 1. lpp.

II PIELIKUMS

A DAĻA

**Atceltā direktīva ar sekojošiem grozījumiem
(minēta 6. pantā)**

Padomes Direktīva 75/321/EEK
(OV L 147, 9.6.1975., 24. lpp.)

Padomes Direktīva 82/890/EEK
(OV L 378, 31.12.1982., 45. lpp.)

Tikai attiecībā uz atsaucēm uz Direktīvu 75/321/EEK
1. panta 1. punktā

Komisijas Direktīva 88/441/EEK
(OV L 200, 26.7.1988., 30. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 97/54/EK
(OV L 277, 10.10.1997., 24. lpp.)

Tikai attiecībā uz atsaucēm uz Direktīvu 75/321/EEK
1. panta pirmajā ievilkumā

Komisijas Direktīva 98/39/EK
(OV L 170, 16.6.1998., 15. lpp.)

B DAĻA

**Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanai
(minēti 6. pantā)**

Direktīva	Termiņš transponēšanai	Piemērošanas datums
75/321/EEK	1976. gada 22. novembris	—
82/890/EEK	1984. gada 22. jūnijs	—
88/411/EEK	1988. gada 30. septembris ⁽¹⁾	—
97/54/EK	1998. gada 22. septembris	1998. gada 23. septembris
98/39/EK	1999. gada 30. aprīlis ⁽²⁾	—

⁽¹⁾ Saskaņā ar Direktīvas 88/411/EEK 2. pantu:

“1. No 1988. gada 1. oktobra neviena dalībvalsts nedrīkst:

- atteikties piešķirt EEK tipa apstiprinājumu, izdot Direktīvas 74/150/EEK 10. panta 1. punkta pēdējā ievilkumā minēto dokumentu vai piešķirt valsts tipa apstiprinājumu kādam traktor tipam,
 - aizliegt sākt traktor ekspluatāciju,
- ja šāda traktora vai traktor tipa stūres iekārta atbilst šīs direktīvas prasībām.

2. No 1989. gada 1. oktobra dalībvalstis:

- vairs neizdod Direktīvas 74/150/EEK 10. panta 1. punkta pēdējā ievilkumā minēto dokumentu tādiem traktora tipiem, kuru stūres iekārta neatbilst šīs direktīvas prasībām,
- var atteikties piešķirt valsts tipa apstiprinājumu tādām traktora tipam, kura stūres iekārta neatbilst šīs direktīvas prasībām.”

⁽²⁾ Saskaņā ar Direktīvas 98/39/EK 2. pantu:

“1. No 1999. gada 1. maija neviena dalībvalsts nedrīkst:

- atteikties piešķirt EK tipa apstiprinājumu, izdot Padomes Direktīvas 74/150/EEK 10. panta 1. punkta trešajā ievilkumā minēto dokumentu vai piešķirt valsts tipa apstiprinājumu kādam traktora tipam, kā arī:
 - aizliegt sākt traktor ekspluatāciju,
- ja šie traktori atbilst ar šo direktīvu grozītās Direktīvas 75/321/EEK prasībām.

2. No 1999. gada 1. oktobra dalībvalstis:

- vairs nedrīkst izdot Direktīvas 74/150/EEK 10. panta 1. punkta trešajā ievilkumā minēto dokumentu nevienam traktora tipam, kas neatbilst ar šo direktīvu grozītās Direktīvas 75/321/EEK prasībām,
- var atteikties piešķirt valsts tipa apstiprinājumu jebkuram traktora tipam, kas neatbilst ar šo direktīvu grozītās Direktīvas 75/321/EEK prasībām.”

III PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 75/321/EEK	Direktīva 98/39/EK	Šī direktīva
1. pants	2. pants	1. pants
		2. pants
3. un 4. pants		3. un 4. pants
5. panta 1. punkts		—
5. panta 2. punkts		5. pants
—		6. pants
—		7. pants
6. pants		8. pants
Pielikums		I pielikums
—		II pielikums
—		III pielikums